एषोऽपि वामनःस्याद्यद्यपि भवेद्युद्धप्रियोऽसौ द्विरदः। राज्ञा तथापि लक्षणविवर्जितो वर्जनीयश्च। स्थूलमुखहस्तकर्णोविहीनजघनापरस्तनूरुक्षः। महता मेढ्रेण युतो नष्टमदः कोशमहांश्च। मन्दालोकननिरतोमहाशिराः पृथुविषाणनयनश्च। हस्ती नपुंसकोऽसौ विवर्जनीयश्च संग्रामे। अल्पायुषो भवन्ति हि सङ्कालजिह्वोष्ठतालुकानागाः। नरपतिभिस्ते सततं विवर्जनीयाः प्रयत्नेन! आयामपरिहीनं समनाहोच्छ्रायमुखेन नमितम्। उच्छ्रितवक्त्रं कुब्जं विषमकुम्भं कुक्कुरसमानहीनहस्तं च। एवंभूतं तु गजं राजा दूरेण वर्ज्जयेन्मतिमान्। गृह्णाति मन्दबुद्धिर्यस्तस्य कुलक्षयो भवति। लक्षणयुक्तोऽपि गजो द्वाविंशत्येकविंशतिनखश्च। एकोनविंशतिनखः सप्तदशनखश्च यो भवति। षोड़श पञ्चदश वा नखान् धत्ते युक्तो वा चतुर्द्दशभिः। एकादशत्रयोदशनवदशभिर्द्विदशनखैश्चैव। संयुक्तस्त्वशुभकरः सप्ताष्टाभिश्च पापनखैः। द्विरदाश्चाष्टादशनखाः विंशतिनखयुक्ताश्च शुभाः। कुरुते स्वामिविनाशं द्वाविंशतिनखोयश्च। एकोनविंशतिनखो युवराजविनाशं कुरुते। सप्तदशनखस्तु गजो नरपतिपात्रविनाशने समर्थः। षोड़शनखमातङ्गोनायकनाशं ध्रुवं कुरुते। पञ्चदशनखश्च योऽसौ सेनापतिनिधनकृद्गजो भवति। कुरुते चतुर्दशनखोव्याधिं पुरवासिनां हस्ती। त्रयोदशनखो राष्ट्रवित्तविनाशङ्करोति भूपस्य। द्वादशनखस्तु कुरुते पदातितुरगक्षयं संख्ये। एकादशनखयुक्तो गजहानिकरो भवेत् स गजः। पुरदाहं च दशनखः करोति हस्ती दुरालोकम्। चतुरङ्गस्य बलस्य नाशनन्तु नवनखो गजः कुरुते। अष्टनखश्च पुरोहितवंशसमुन्मूलनसमर्थः। सप्तनखः प्रतिहारं नाशयति च षड्नखोऽमात्यम्। पञ्चनखो भक्तिकरं चतुर्नखो द्वारपालञ्च। त्रिनखोविषयाक्षेपं द्विनखश्चान्तः पुरानुबन्धञ्च। एकनखोनखरहितोराष्ट्रविनाशं ध्रुवं कुरुते। एवम्भूतनखाये नरपतिना न ते गजाग्राह्याः। लाक्षमञ्जिष्ठाभोऽतिलोमशोहीनकर्णकरवालः। हस्ती विवर्जनीयो हीननखः पूतिलोमा च। ज्वलनकृतं शस्त्रकृतं दुर्भिक्षकृतं महद्भयं कुरुते। यस्मिन् देशे वसति नाशयति वन स दुष्टात्मा। यस्य न भवतोदन्तौ ज्वलनकृतं दुर्भिक्षकृतं महद्भय कुरुते। यस्मिन्देशे स वसति नाशयति वनं स दुष्टात्मा। यस्य न भवतो दन्तौ कुलरूपवतोऽपि गर्भदोषेण। स गजोमत्कुणनामा न तं रणे योजयेद्राजा। कुञ्जरघटागतोऽसौ हरति गजानां बलं च सत्वञ्च। अतएव समरकाले नराधिपैर्वर्जनीयश्च। तनुह्रस्वदीर्घदन्तोह्यतिसङ्कटवक्रविघटितविषाणः। एकदशनस्त्वधोमुखरदनश्च गजः प्रभं त्यजति। रदनविहीनो हस्ती निःशेषलक्षणयुतोऽपि। भवति न नृपतियोग्योमदजलसंसिक्तगण्डोऽपि। दूषितविरहितदीने सत्वरहिते विवर्णे च। निष्प्रभकुञ्जकुहरे राजा नारोहति सन्नाहरहिते च। एवम्भूतास्त्याज्याः मित्रनाशका रणे करिणः। अक्षिभ्यामश्रुजलं निपतति नागस्य यस्य नित्यं हि। नयनव्याधिवियुक्तस्य तस्य भर्त्ता रणे म्रियते। वद्धनशीलाश्च नखा भर्तुश्चैव संबाधनकराः। जिह्वानखमुखमेहननयनानि भवन्ति यस्य कृष्णानि। बाहित्थचित्रकृष्णः स गजोभर्तुः क्षयं कुरुते। बाह्यांसफलकपीठो राजन्! कृशेन पृष्ठवंशेन। वदनेन च कपिवदनानुकारिणानिन्दितो हस्ती। कर्णौ दन्तौ च समौ न नतौ भवतो यस्य नरनाथ!। स नराधिपबलविनाशकरः करी जायते समरे। चित्रौ रोमचितौ वा स्थूलौ वातिप्रलम्बिताग्रौ वा। कोषौ कोषविनाशं स करोति नागश्च भूपानाम्। सितबिन्दुभिर्विचित्रं श्वेतं वा यस्य जायते मेढ्रम्। स गजःशक्तिविनाशङ्करोति भूपस्य संग्रामे। छागस्येव विचित्राणि यस्य देहे भवन्ति रोमाणि। स गजःप्रतिगजबलेन विह्वलो निजबलं दहति। सुप्तोत्थितस्य वदनात् यस्य गजेन्द्रस्य गलति रुधिरजालम्। ज्वलनकणं मुञ्चति शश्वदसौ भर्तृनाशकरः। इति कथितं तव नृपते! दुष्टमातङ्गलक्षणं सम्यक्। पापकरिण्यालक्षणमतः परं संप्रवक्ष्यामि। यल्लक्षणं मयोक्तम्भद्रादीनां शुभं च दुष्टं च। तत्करिणीष्वपि योज्यं जातिविभागेन च युक्तासु। सुलक्षणेन ललितानि करेणुकानामङ्गानि भवन्ति। युवतिसदृशानि पुरुषोचितानि च तथा पीनान्यङ्गानि करेणूनाम्। गजसंस्थाना करिणी निर्मतदन्ता सुपीनकाया च। स्थूलायता च सततं प्रभूतदया मता च करिणीनाम्। प्राच्यवनसमुद्भूताः प्रायेण लक्षणयुता भवन्ति करिण्यः। सुलक्षणेषु च छाया लक्षणं प्रधानं तच्च पञ्चविधं भवति। पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशात्मकम्। तत्र पृथिव्यप्तेज आत्मकं प्रशस्तं वाय्वाकाशात्मकमप्रशस्तम्। क्रमेण छायाभिधीयते बलोपचयवशेन समुत्पद्यते। तस्यैव देहोद्द्योतजननी स्थिरा प्रभाऽभिधीयते। छायाफलस्य द्विगुणफलसम्पादनसमर्था प्रभा